
[p1]

Anvers, Rue Nottebohm, 34, le 17 Juillet 1899.

Mon cher Monsieur le Chanoine,¹

"Soe wye dat sweêrt Ons lieffs Heere heylige gebenedyde vyff wonden, macht, cracht offt dyer gelycken" a été traduit par: "Que quiconque jurera par les cinq plaies bénies de Notre Seigneur ou usurpera autrement le nom de Dieu." (Le Crahay, Coutumes de Looz, III, 324.)²

Cette traduction ne répond pas entièrement au texte.

A mon sens, "Sweeren Ons lieffs Heere ...macht, cracht offt dyer gelycken" visent la toute-puissance de Dieu et le fait de proférer de semblables blasphèmes.

De quel blasphème s'agit-il dans l'espèce?

Est-il question du fait de Jurer par les Saintes plaies de Notre Seigneur et par la toute-puissance de Dieu - "par le faire Dieu" - et de proférer de semblables blasphèmes? Ou notamment du fait de Renier les plaies de Notre Seigneur et la toute-puissance de Dieu?

Comment l'Eglise entend-elle et définit-elle le blasphème contre la toute-puissance de Dieu?

Voici des textes.

"Il jura par le faire Dieu appelé le villain serment ... Par eschauffeture jura le faire Notre Dame tout outre, qui est entendu le vilain serment."

"Want ... alrehande persoenen hen nyet en vermyden God almechtich, zynder ghebenedider Moeder ende alle zyne Heyligen te blasphemeren, by huere leden, lichame ende lyden ende met vreemden eeden te zweerene ende dieselve te verlooehenen."

[p2]

.....
1 Deze brief is een bijlage bij handgeschreven [brief van Ernest Rembry aan Guido Gezelle van 22/07/1899](#).

2 De vraag van Edward Gailliard heeft te maken met zijn werk De keure van Hazebroek van 1336, met aantekeningen en glossarium, waarin hij het excerpt aanhaalt. (zie bv deel 4, verschenen in 1899, p.468 en p.489.

"Est ainsi expressément prohibé de jurer et blasphémer le nom de Dieu, son sang ni ses membres ou autrement le renier..."

Vers 1480, une femme est condamnée à une peine très-sévère, pour avoir, jouant aux dès, "ghesproken blasphemye God almachtich ghebenedyd ende zyn lieve Moeder zegghende: Ic sal canse winnen in spyte van Gode ende van zynder moeder..." (= La chance va tourner malgré Dieu et Sa Mère !)

"Omme dat hy ghecostumeirt es groote zware orrible eede ende blamelicke eeden te zweeren, als by den bloede, by den hoofde, by den vyf wonden, by der longhere, by der levere, by den pensen ende by den daermen van den almogenden God."

Pour simplification, veuillez, je vous prie, consigner vos observations en regard de la présente. Vous m'obligerez infiniment

Ma femme et moi nous vous recommandons à votre sympathique souvenir et vous prions,

Monsieur le Chanoine, de vouloir agréer l'hommage de nos sentiments les plus distingués.

Edw. Gailliard

..... [3]

Briefbeschrijving

Verzender	Gailliard, Edward Louis
Ontvanger	[Rembry, Ernest]
Verzendingsdatum	17/07/1899
Verzendingsplaats	Antwerpen (Antwerpen)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens ; Ernest Rembry stuurde de brief aan Guido Gezelle door.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens ; Ernest Rembry stuurde de brief aan Guido Gezelle door.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	177 mm x 113 mm papiersoort: 2 zijden beschreven
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	watermerk: afbeelding, initialen, The // Rapid // Wove Note bijlage bij handgeschreven brief van Ernest Rembry aan Guido Gezelle van 22/07/1899

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7139
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.17162

Inhoud

Incipit	"Soe wye dat sweêrt Ons lieffs Heere heylige gebenedyde vyff
Tekstsoort	brief
Talen	Frans; Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	17/07/1899, Antwerpen, Edward Louis Gailliard aan [Ernest Rembry]
Editeur	Els Depuydt
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
